

40 YAŞ ÜZERİ EVLİ KADINLARIN KONTRASEPTİF TERCİHLERİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Giriş ve Amaç: Epidemiyolojik araştırmalar, perimenopozal kontrasepsiyonun önemli tıbbi bir sorun olduğunu göstermiştir, çünkü perimenopoz dönemindeki kadınlar hala etkili kontrasepsiyona ihtiyaç duymaktadır. Çalışmanın amacı, 40 yaş üzeri Türk kadınlarının kontraseptif tercihlerini değerlendirmektir.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki araştırma, Çanakkale Halk Sağlığı Müdürlüğü'ne bağlı 4 Aile Sağlığı Merkezi'nde, şubat-Mayıs 2013 tarihleri arasında yapıldı. Araştırmanın örneklemini, Aile Sağlığı Merkezlerine muayene için başvuran, evli, 40-49 yaş arasında, menopoza girmemiş araştırmaya katılmayı kabul eden 386 kadın oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında kadınların sosyo-demografik özellikleri, obstetrik ve jinekolojik öyküleri ve kontraseptif yöntem uygulamalarını içeren soruların yer aldığı anket formu kullanıldı. Veriler yüz yüze görüşme tekniği ile toplandı. İstatistiksel analizlerde chi-square test, Fisher's exact test ve logistic regression analizi kullanıldı.

Bulgular: Araştırmada kadınların %58,3'ü modern, %28,7'si geleneksel kontrasepsiyon yöntemi kullanmakta, %13'ü ise gebelikten korunmamaktadır. En sık kullanılan modern kontrasepsiyon yöntemleri RİA (%68,8), tüp ligasyonu (%5,4), prezervatif (%21,9) ve hormonal yöntem (%4) idi. Kadınların modern kontraseptif yöntem kullanma tercihlerini orta öğretim mezunu olma, şehir merkezinde ikamet etme ve çalışıyor olma olumlu yönde etkilemektedir. Ayrıca tek çocuğa sahip olma modern kontraseptif yöntemi kullanma durumunu üç kat fazla artırmıştır.

Sonuç: Bu çalışma 40 yaş üzeri kadınların yaklaşık yarısının modern AP yöntemi kullanmadığını göstermektedir. İleri yaş gebeliklerin getireceği sağlık riskleri göz önünde bulundurularak, sağlık uzmanlarının, perimenopozal kontrasepsiyon danışmanılığına daha fazla önem vermeleri gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: 40 yaş üzeri kadın, perimenopoz, kontrasepsiyon

EXAMINATION OF CONTRACEPTIVE PREFERENCES OF MARRIED WOMEN OVER 40 YEARS OF AGE

ABSTRACT

Introduction and Purpose: Epidemiological studies have shown that perimenopausal contraception is an important medical problem because perimenopausal women still need an effective contraception. The aim of the study is to evaluate the contraceptive preferences of Turkish women over 40 years of age.

Material and Method: This descriptive and cross-sectional study was conducted between February 2013 and May 2013 at 4 Family Health Centers affiliated with Çanakkale Public Health Directorate. The sample of the study consisted of 386 women who admitted to the Family Health Centers for examination, were married, were aged between 40-49 years, did not go through menopause, and agreed to participate in the study. A questionnaire with questions including socio-demographic characteristics, obstetric and gynecological history, and contraceptive methods of the women was used to collect the data. The data were collected by using the face-to-face interview technique. The Chi-square test, Fisher's exact test and logistic regression analysis were used to perform statistical analyses.

Results: In the study, 58.3% of the women used a modern contraceptive method, 28.7% used a traditional contraceptive method, and 13% did not use any contraceptive method. The most commonly used modern contraceptive methods were IUD (68.8%), tube ligation (5.4%), condom (21.9%) and hormonal method (4%). Women's preferences for the use of modern contraceptive method were positively affected by having a secondary school degree, residing in the city center, and being employed. In addition, having a single child increased the use of modern contraceptive methods by three times.

Conclusion: This study revealed that about half of the women over 40 years of age did not use a modern family planning method. By considering the health risks of pregnancy in advanced age, health specialists need to pay more attention to counseling of perimenopausal contraception.

Keywords: Women over 40 years of age, perimenopause, contraception

GİRİŞ

Her türlü üreme sağlığı hizmetine yönelik potansiyel talep ilk olarak üreme çağındaki kadınların mutlak sayısına bağlıdır. Gelişmiş ülkelerde ve Avrupa'da son 50 yılda 40-49 yaş arası kadınların toplam sayısı belirgin biçimde artmıştır (1). 2016 yılı Türkiye nüfus sayımına göre, nüfusun %6,4'ünü 40-49 yaş grubu kadınlar oluşturmaktadır (2). Kadınlarda 40 yaşından sonra doğurganlık azalmasına rağmen gebelik hala mümkündür. Ancak ileri yaş kadınların gebelikleri yüksek sağlık risklerini de beraberinde getirmekte ve istenmeyen gebeliklerden

korunmak için etkili kontrasepsiyona gereksinim duyulmaktadır (3). Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması verilerine göre 40-44 ve 45-49 yaşlarındaki evli kadınların sırasıyla % 20,2'si ve % 41'i gebeliğe karşı korunmamaktadır (4).

Menopoza girme yaşı ülkeden ülkeye değişmekle birlikte, genel olarak ortalama 51 olarak kabul edilir (Allen, 2013). Ülkemizde ise menopoz yaşı ortalaması 47'dir (4). Literatürde kadın 45 yaşından önce menopoza girmişse iki yıl daha kontraseptif kullanması önerilmektedir (5).

Fertilite hızı kadında 30, erkekte ise 40 yaştan sonra düşmekte olup fertilitenin en yüksek olduğu dönem 20-25 yaşlarıdır. 30 yaşın altındaki kadınlarda her ay gebe kalabilme olasılığı %20 dolayında iken, 40 yaşın üzerinde bu oran %5'lere düşmektedir (6,7). Birçok gelişmiş ülkede, 40-49 yaş grubundaki toplam doğurganlık hızı (kadın başına doğum sayısı) 1975 ile 2005 yılları arasında düşüş göstermiştir (1). Türkiye'de yaşa özel doğurganlık hızlarına bakıldığında 40-44 yaş arası kadınlarda %12, 45-49 yaş arası kadınlarda %1'dir (2).

Refah düzeyi yüksek toplumlarda yaşayan çiftler, kadın fertilitenin azalmaya başladığı yaşlara kadar aile kurma planlarını erteleyebilmektedirler (8). İleri yaş gebelikler, riskli gebelikler sınıfında yer almakta, hem anne hem de fetüs açısından ciddi riskler taşımaktadır. Spontan düşük ve kromozom anomalileri riski 40 yaşın üstünde belirgin bir şekilde artmaktadır (9). Yaşlılık aynı zamanda gestasyonel diyabet, hipertansiyon, plasenta previa, sezaryen doğum, perinatal ölüm ve anne ölümleri gibi obstetrik komplikasyonlar riski ile de ilişkilidir (10-12). TNSA 2013 verilerine göre ülkemizde, 40 yaş ve üstü kadınlarda isteyerek düşük hızı %5'dir (4). Bu veri, ileri yaş üreme çağındaki kadınlar için etkili kontrasepsiyonun önemini vurgulamaktadır. Ayrıca uygun kontraseptif kullanımı eşlerin cinsel yaşamlarına olumlu etki yaparak yaşam kalitesini de arttırabilir. Bu nedenle ebe ve hemşirelerin bu yaş grubu için uygun kontraseptif seçeneklerini bilmesi ve etkili danışmanlık hizmeti sunması önemlidir (13).

Türkiye'de üreme çağındaki ileri yaş kadınların kontraseptif tercihleri üzerine sınırlı sayıda araştırma vardır. Çalışmanın amacı, 40 yaş üzeri Türk kadınlarının kontraseptif tercihlerini değerlendirmektir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki araştırma, Çanakkale Halk Sağlığı Müdürlüğü'ne bağlı 4 Aile Sağlığı Merkezi'nde, Şubat-Mayıs 2013 tarihleri arasında yapıldı. Araştırmanın evrenini; 2013 yılı nüfus sayımına göre Çanakkale İlinde yaşayan 40-49 yaş grubu 35,293 kadın

oluşturdu (2). Örnekleme alınacak kadın sayısını hesaplamak için evreni bilinen örneklem yöntemi ($n = N \cdot t^2 \cdot p \cdot q / d^2 (N-1) + t^2 \cdot p \cdot q$) formülü kullanıldı.

Formülde;

n : Örnekleme alınacak birey sayısı

N : Evren sayısı =35,293

p : İncelenen olayın görülüş sıklığı (gerçekleşme olasılığı) =0.5

q : İncelenen olayın görülmeyiş sıklığı (gerçekleşmeme olasılığı) =0.5

t : Belirli bir anlamlılık düzeyinde, t tablosuna göre bulunan teorik değer =1.96

d : Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen \pm örnekleme hatasıdır. =0.05

$$n = \frac{N \cdot t^2 \cdot p \cdot q}{(N-1) \cdot d^2 + t^2 \cdot p \cdot q} = \frac{35,293 \cdot (1,96)^2 \cdot (0,5) \cdot (0,5)}{(35,293-1) \cdot (0,05)^2 + (1,96)^2 \cdot (0,5) \cdot (0,5)} = 381 \text{ olarak örneklem sayısı belirlendi.}$$

Araştırmada örneklem seçimi yöntemi olarak basit rastgele örneklem yöntemi kullanıldı. Çalışmayı kabul eden 386 evli kadın örneklem grubunu oluşturdu.

Araştırmaya dahil edilme ölçütleri

-Evli olması

-40-49 yaşları arasında ve henüz menopoza girmemiş olma veya son bir yıl içinde amenoreisi olması

- Araştırmaya katılmaya istekli olması idi.

Araştırmadan dışlanma ölçütleri

Cerrahi menopozu olan kadınlar hariç tutuldu.

Verilerin toplanması

Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından literatür bulgularına göre hazırlanmış, kadınların demografik özelliklerini, obstetrik öykülerini ve kontraseptif uygulamalarına ilişkin soruların yer aldığı 28 soruluk anket formu kullanıldı. Aile Sağlığı Merkezleri (ASM)'ne muayene için gelen kadınlarla poliklinik bekleme salonunda temas kuruldu ve veriler uygulamaya çıkan ebelik bölümü öğrencileri tarafından kadınlarla yüz yüze görüşme yöntemi ile elde edildi. Bu esnada onlara bu çalışmanın ne amaçla yapıldığı ve neden bu çalışmaya seçilebilecekleri anlatıldı. Çalışmaya katılma istekleri soruldu, olumlu düşünen kadınlardan onamlar alındı ve çalışmaya dahil edildi. Haftanın iki günü ASM'lerine gidilerek her katılımcı için 5-10 dakika süre ile görüşme yapıldı.

Etik

Araştırmanın uygulanabilmesi için, Çanakkale Valiliği Halk Sağlığı Müdürlüğü'nden yazılı izin alındı ve hasta hakları ve kurum kuralları çerçevesinde uygulandı.

Verilerin analizi

Verilerin istatistik analizinde SPSS 16 versiyonu kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler olarak sayı ve yüzde dağılımından yararlanılmış ve ilişkili incelemelerde ki-kare testi ve lojistik regresyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Verilerin öğrenciler tarafından toplanması, bulguların veri toplama formundaki sorularla sınırlı olmasıdır.

BULGULAR

Tablo 1’de katılımcıların AP yöntemi kullanma durumları görülmektedir. Araştırmamızda kadınların %58,3’ü modern, %28,7’si geleneksel AP yöntemi kullanmakta, %13’ü ise gebelikten korunmamaktadır. Kullanılan modern AP yöntemi çeşitlerine bakıldığında, en sık kullanılan RİA (%68,8)’dır. Diğer kullanılan modern AP yöntemleri sırasıyla, %21,9’u eşi tarafından kondom kullanımı, %5,4’ü tüp ligasyonu, %4’ü ise hormonal yöntemler kullanmaktadır. Geleneksel yöntemlerden en fazla (%95,5) geri çekme yöntemi kullanılmaktadır. AP yöntemi kullanmayan kadınların %32’si eşi istemediği için, %60,1’i kendisi kullanmak istemediği için, %8’i gebe kalmak istediği için olduğunu belirtmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların AP yöntemi kullanma ve istenmeyen gebelik durumları

AP Yöntemi	n	%
Modern	224	58,3
Geleneksel	112	28,7
Kullanmıyor	50	13
Toplam	386	100
Modern AP Yöntem Çeşidi		
Hormonal	9	4
RİA	155	68,8
Kondom	49	21,9
Cerrahi sterilizasyon	12	5,4
Toplam	224	100
Geleneksel yöntem çeşidi		
Geri çekme	107	95,5
Diğer	5	4,5
AP kullanmama nedeni		
Eşim istemiyor	16	32
Ben istemiyorum	30	60
Gebelik	4	8
İstenmeyen gebelik deneyimi		
Var	136	35,2
Yok	250	64,8

Tablo 2. Katılımcıların Modern AP kullanma durumlarını etkileyen faktörler

	Modern AP		Geleneksel AP		p
	n	%	n	%	
Yaş					
40-44 yaş	160	70,2	68	29,8	
45-49 yaş	64	59,3	44	40,7	0,0032
Eğitim durumu					
İlk öğretim	94	55	77	45	
Orta öğretim	101	76,5	31	23,5	
Üniversite	29	87,9	4	12,1	0,000
İkamet					
İl	183	81,7	41	18,3	
İlçe	41	36,6	71	63,4	0,000
Çalışma durumu					
Çalışıyor	115	84,6	21	15,4	
Çalışmıyor	109	54,5	91	45,5	0,000
Evlilik yılı					
15-19 yıl	42	56,8	32	43,2	
20-24 yıl	164	70,1	70	29,9	0,102
25 yıl ve üzeri	18	64,3	10	35,7	
Çocuk sayısı					
1	148	71,8	58	28,2	
2	63	62,4	38	37,6	0,008
3	13	44,8	16	55,2	
İstenmeyen gebelik deneyimi					
Var	76	33,9	39	34,8	
Yok	148	66,1	73	65,2	0,482
Sigara kullanma durumu					
Evet	68	66,7	34	33,3	
Hayır	156	66,7	78	33,3	0,548
Kronik hast					
Var	100	69	45	31	
Yok	124	64,9	67	34,1	0,254

* p < 0.05 = statistical significance

Tablo 2’de kadınların modern AP kullanım durumlarını etkileyen faktörler incelenmiştir. Yaş gruplarına göre bakıldığında, 40-44 yaş grubu kadınların modern AP kullanma oranı %70,2, 45-49 yaş grubu kadınların ise %59,3’dür. Sonuç istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur (p=0,0032). Eğitim durumlarına göre incelendiğinde, kadınların eğitim seviyesi arttıkça Modern AP kullanma oranı artmaktadır (sırasıyla, ilköğretim mezunu %55, lise mezunu %76,5, üniversite mezunu %87,9) ve sonuç istatistiksel olarak da ileri derecede anlamlı bulunmuştur (p=0,000). Şehir merkezinde ikamet edenlerin (%81,7) ve çalışan kadınların (%84,6) daha fazla oranda modern AP yöntemi kullandıkları saptanmış olup sonuç istatistiksel olarak da ileri derecede anlamlı bulunmuştur (p=0,000). Çocuk sayısına göre incelendiğinde, 1 çocuğu olanların %71,8’i, 2 çocuğu olanların %62,4’ü, 3 ve üzeri çocuğu olanların %44,9’unun modern AP yöntemi kullanmakta olduğu, yani çocuk sayısı arttıkça

modern AP yöntemi kullanma oranının azaldığı saptanmıştır ($p=0,008$). Modern AP yöntemi kullanımı ile evlilik süresi, istenmeyen gebelik deneyimi, sigara kullanma, kronik hastalık varlığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p>0,05$).

Tablo 3’de Modern AP yöntemi kullanma durumlarını etkileyen faktörler lojistik regresyon analizi ile incelendiğinde, orta öğretim mezunu olma ($p<.001$), şehir merkezinde ikamet etme ($p<.001$) ve çalışıyor olma ($p<.001$) modern bir AP yöntemi kullanma üzerine anlamlı etkiye sahiptir. Anlamlı bulunan değişkenlerden bir çocuğa sahip olma, modern bir AP yöntemi kullanma olasılığını üç kat fazla artırmaktadır ($p<0.005$, OR: 3,1;% 95 güven aralığı).

Tablo 3. Modern AP kullanma durumlarını etkileyen faktörlerin lojistik regresyon ile incelenmesi

	OR	CI 95%	<i>p</i> *
Orta öğretim mezunu olma	0,152	0,048-0,478	0,001
Şehir merkezinde ikamet etme	0,139	0,081-0,238	0,000
Çalışıyor olma	0,240	0,131-0,438	0,000
Çocuk sayısı 1	3,141	1,422-6,936	0,005

* $p < 0.05$ = statistical significance

TARTIŞMA

Kadınlarda üreme çağı, nüfus istatistiklerinde 15-49 yaş arası olarak kabul edilir. 40 yaşlarındaki kadınların doğurganlığı nispeten düşük olmasına rağmen istenmeyen gebelik riski altındadır. Kontraseptif seçimi, tıbbi uygunluk, erişilebilirlik, karşılanabilirlik, yan etkiler ya da sosyokültürel olmak üzere çok çeşitli faktörlerden etkilenir. Epidemiyolojik araştırmalar perimenopozal kontrasepsiyonun önemli bir sağlık orunu olduğunu göstermektedir (1).

Çalışmamızda kadınların %58,3’ü modern AP yöntemi kullanmakta olup, en sık kullanılan RİA (%68,8)’dir. Diğer yöntemler ise sırasıyla, %21,9 kondom, %5,4 tüp ligasyonu, %4 hormonal yöntemlerdir. Geleneksel yöntemlerden en fazla (%95,5) geri çekme yöntemi kullanılmaktadır. Bizim çalışmamıza benzer şekilde Pınar (14) çalışmasında, perimenopozal dönemde kontraseptif yöntem kullanımını %51,4 olarak bulmuş ve en fazla tercih edilen modern yöntemleri; RİA (%39,1) ve prezervatif (%29,2) olarak bildirmiştir. 2013 Dünya bankası raporuna göre dünyada modern AP yöntemi kullanma oranı % 57’dir (15). Bazı ülkelerde 40 yaş üzeri kadınlarda modern AP kullanım oranları; Çin’de %84, Arjantin’de %78, Avusturya’da %63, Almanya’da %61, İran’da %57, Yunanistan’da %45,9, Azerbaycan’da %30, Nijerya’daki evli kadınlarda yalnızca %9.7’dir (16).

Çalışmada AP yöntemi kullanmayan kadınların %32’si eşi istemediği için, %60,1’i kendisi kullanmak istemediği için, %8’i gebe kalmak istediği için olduğunu belirtmiştir. Çeşitli

araştırmalarda sosyal ve kültürel faktörlerin kontrasepsiyon kullanma kararını etkilediği gösterilmiştir (17-18).

Araştırmamızda herhangi bir modern AP yöntemini kullanan kadınların oranı; 40-44 yaş grubu kadınlarda %70,2, 45-49 yaş grubu kadınlarda %59,3 olup, kullanılan yöntemler sırasıyla, RİA, tüp ligasyonu, hormonal yöntemlerdir. Türkiye 2013 verilerine göre, halen evli olup herhangi bir modern AP yöntemi kullanan kadınların oranı 40-44 yaş grubu kadınlarda %52,9, 45-49 yaş grubu kadınlarda %35,1'dir. Sırasıyla en sık kullanılan yöntemler RİA %18,8, tubal ligasyon %13,1 ve kondom % 11,1'dir (4). 40 yaş üzeri kadınlar tarafından kullanılan kontraseptif yöntemler ülkeye göre değişmektedir. En sık kullanılan aile planlaması yöntemi sterilizasyon yöntemidir. Tp ligasyonu yapılan kadınların oranları İtalya'da % 7 iken Kanada'da %53'e kadar yükselmektedir. Hollanda, İngiltere, ABD ve Yeni Zelanda gibi ülkelerde vazektomi uygulanan erkeklerin oranı %20'nin üzerindedir. Fransa'da en sık kullanılan yöntem RİA'dır (1,3).

Çalışmamızda eğitim seviyesi arttıka modern AP yöntemi kullanma oranının arttığı belirlenmiştir. Ayrıca yapılan ileri analizde çalışma sonuçları, modern AP yöntemi kullanımı ile eğitim arasında pozitif bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır; bu, bir bireyin eğitiminin yüksek olmasının modern bir AP yöntemi kullanma ihtimalinin yüksek olduğunu göstermektedir. Çalışmamıza paralel olarak Adeyemi ve arkadaşları orta ğretim seviyesine sahip kadınların, kontrasepsiyon kullanma ihtimalinin normal eğitim almayanlara göre 3,1 kat, Ezire ve arkadaşları, 2,4 kat daha fazla olduğunu bildirdiler (17,18).

Kentsel yerleşim yerlerindeki kadınlar, kırsal alanlarla karşılaştırıldığında modern yöntemleri daha fazla oranda kullandıkları saptandı. Çalışmamızda literatür ile paralel sonuçlar bulundu (17-19). Kentsel yerleşim yerlerinde eğitim düzeyi kırsal alana göre daha yüksek olduğu için bu durum eğitimle ilişkili olabilir. Ülkemizde kırsal alanlarda yaşayan kadınların daha yüksek doğurganlık oranlarına sahip olması nedeniyle, bu bölgelerdeki kadınlara yönelik öncelikli üreme sağlığı hizmetleri planlanarak, kontraseptif yaygınlık oranını artırmaya katkıda bulunulabilir.

Modern AP yöntemi seçiminde kadının çalışma durumunun etkisi olduğu saptandı. Kadınların ev ve iř yaşamını dengede tutmak için Modern AP yöntemi kullandığı düşünülmektedir. Çalışma bulgularımız literatür bulguları ile uyumludur (19-20).

Çalışmamızda bir çocuğa sahip olan kadınların, 2 ve daha fazla ocuk sahibi olan kadınlara göre modern bir AP yöntemi kullanma oranı  kat fazla bulundu. İslam ve

arkadaşlarının çalışmasında 1-2 çocuğu olan kadınların, ikiden fazla çocuğu olan kadınlara kıyasla kontraseptif kullanımı 6,7 kat daha fazla bulunmuştur (19).

40'lı yaşlardaki kadınlar hala potansiyel olarak fertil, bu yaş grubundaki gebeliklerde maternal mortalite, spontan düşük, fetal anomaliler ve perinatal mortalite riskleri devam etmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde, bu riskler, gebeliklerin sayısı ve sağlık bakımının yetersiz olması nedeniyle artmaktadır (5). Ülkemizde TNSA 2013 verilerine göre 40 yaş üzeri kadınların %42'si istenmeyen gebelik deneyimi geçirmiştir (4). Literatüre paralel olarak çalışmamızda kadınların üçte birinin istenmeyen gebelik deneyimi yaşadığı belirlendi. Ancak kadınların modern AP yöntemi seçiminde istemsiz gebelik deneyimlerinin etkisinin olmadığı saptandı. Bu sonuç Oltuluoğlu ve arkadaşlarının çalışma sonucu ile benzerdir (21).

Araştırmanın sınırlılıkları

Araştırmamızın bulguları kesitsel olup, bu nedenle tüm kadınlara genellenemez. Ancak Türkiye'de bu konuda yapılmış sınırlı sayıda çalışma olması bakımından araştırma bulguları 40 yaş üzeri kadınların doğum kontrol yöntemlerine bakış açısı, kontrasepsiyon tercihleri ile ilişkili faktörleri yansıtmaması bakımından önem taşımaktadır. Bununla birlikte, araştırma evli kadınlara yöneliktir ve bu nedenle aynı yaş grubu evli olmayan kadınlar arasında kontraseptif kullanımını kapsamamaktadır.

SONUÇ

Bu çalışma 40 yaş üzeri kadınların yaklaşık yarısının modern AP yöntemi kullanmadığını göstermektedir. Kontraseptif yöntemi tercihinde eğitim durumu, bir işte çalışıyor olma, şehir merkezinde yaşıyor olma, tek çocuğa sahip olmanın belirleyici olduğu saptanmıştır. Türkiye'de birçok perimenopozal kontrasepsiyon seçeneği mevcut olmasına rağmen modern AP yöntemi kullanımı oranı beklenen düzeyin altındadır. Ebe ve hemşirelerin kontraseptif danışmalığına önem vermesi, kontraseptif seçiminde, kadınların kişisel ve aile sağlığı geçmişi, bireysel tercihler ve önceki deneyimleri dikkate alınarak dikkatli bir şekilde tercih yapmaları sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR:

1. European Society of Human Reproduction and Embryology (ESHRE). Female contraception over 40. Hum Reprod Update 2009;15: 599–612.
2. 2016 Türkiye adrese dayalı nüfus sayımı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1059 erişim 13.10.2017.

3. Allen RH, Cwiak CA, Kaunitz AM. Contraception in women over 40 years of age. *CMAJ: Canadian Medical Association Journal* 2013;185(7):565-573. doi:10.1503/cmaj.121280.
4. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2013, Ankara.
http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2013/rapor/TNSA_2013_ana_rapor.pdf.
5. Şahin NH, Kharbouch SB. Perimenopausal contraception in Turkish women: A cross-sectional study. *BMC Nursing* 2007;6:1. doi:10.1186/1472-6955-6-1.
6. Amanak, K., Karaöz, B., & Sevil, Ü. Modern Yaşamın İnfertilite Üzerine Etkisi. *TAF Preventive Medicine Bulletin* 2014;13(4):345-350.
7. FSRH Guideline, Contraception for Women Aged Over 40 Years. The Faculty of sexual & Reproductive Healthcare, August, 2017.
<https://www.fsrh.org/...contraception...women-aged-over-40-years-2017.pdf>.
8. Lampic, C., Svanberg, A. S., Karlstrom, P., & Tyden, T. (2006). Fertility awareness, intentions concerning childbearing, and attitudes towards parenthood among female and male academics. *Hum Reprod* 2006; 21(2), 558-564. doi:10.1093/humrep/dei367.
9. Cleary-Goldman J, Malone FD, Vidaver J, et al. Impact of maternal age on obstetric outcome. *Obstet Gynecol* 2005; 105:983–90.
10. Joseph KS, Allen AC, Dodds L, et al. The perinatal effects of delayed childbearing. *Obstet Gynecol* 2005;105:1410–8.
11. Laopaiboon M, Lumbiganon P, Intarut N, et al. Advanced maternal age and pregnancy outcomes: a multicountry assessment. *BJOG* 2014;121(Suppl. 1):49–56.
12. Nouri, K., Huber, D., Walch, K., Promberger, R., Buerkle, B., Ott, J., & Tempfer, C. B. Fertility awareness among medical and non-medical students: a case-control study. *Reprod Biol Endocrinol*, 2014;12, 94. doi:10.1186/1477-7827-12-94.
13. Hassa H, Şenses T. Perimenopozal dönemde kontrasepsiyon. *Türkiye Klinikleri J Surg Med Sci* 2006; 2 (13): 56-62.
14. Pınar G. Perimenopozal dönemdeki kadınların kontraseptif kullanımı ve karşılanmayan kontrasepsiyon gereksinimleri. *Journal of New World Sciences* 2011; 6(1): 1-8.
15. WHO, Trends in Contraceptive Use Worldwide 2015.
<http://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/family/trendsContraceptiveUse2015Report.pdf>. erişim 13.10.2017.
16. 2017 Health Indicators <https://www.indexmundi.com/facts/topics/health#Population>.

erişim 13.10.2017.

17. Adeyemi AS, Olugbenga-Bello AI, Adeoye OA, Salawu MO, Aderinoye AA, Agbaje MA Contraceptive prevalence and determinants among women of reproductive age group in Ogbomoso, Oyo State, Nigeria. *Open Access Journal of Contraception* 2016;7 33–41.
18. Ezire O, Idogho O, Theophilus A, Ikani S, Oluigbo O Study on the patterns and trend in contraceptive use in South-South and North-Western zones of Nigeria: 2003–2011. *Open Access Journal of Contraception* 2014;5 65–72.
19. Islam AZ, Mondal MNI, Khatun ML, et al. Prevalence and Determinants of Contraceptive use among Employed and Unemployed Women in Bangladesh. *International Journal of MCH and AIDS*. 2016;5(2):92-102.
20. Draper L. Working women and contraception: History, Health, and Choices. *Official Journal of The American Association of Occupational Health Nurses*.2006;54(7):317-324.
21. Oltuluoğlu H, Bařer M. Malatya il merkezinde yaşayan, 15–49 yaş grubu evli kadınların kullandıkları aile planlaması yöntemleri ve seşme nedenlerinin incelenmesi, İnönü Üniversitesi Tıp Fakóltesi Dergisi, 2012;19(3):167-74.